

Göz Sa?l??? Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Göz Sa?l??? Okuryazarl??? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22391>

Özet

Göz Sa?l??? Okuryazarl??? Ölçe?i (GSOÖ), bireylerin göz sa?l???na ili?kin temel bilgileri anlama, i?leme ve bu bilgileri kullanarak sa?l?k hizmetleri hakk?nda do?ru kararlar alma yeteneklerini de?erlendirmek amac?yla 2019 y?l?nda geli?tirilm? bir psikometrik ara?tır. Ölçek, özellikle Türkiye popülasyonunun göz sa?l??? okuryazarl??? seviyesini nicel olarak belirleyerek, halk sa?l??? alan?ndaki e?itim ve müdahale programlar?n?n planlanmas? için kritik veriler sunmay? amaçlamaktadır.

Ölçek, U?ur Y?lmaz ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilm? olup, sonuçlar? *Pamukkale T?p Dergisi*'nde yay?mlanm???tır. GSOÖ, oftalmoloji alan?nda koruyucu ve tedavi edici sa?l?k davran???lar?n? etkileyen bili?sel ve davran???sal faktörleri ölçmeye odaklanm???tır.

Anahtar Kelimeler

Göz Sa?l??? Okuryazarl???, Halk Sa?l???, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Okuryazarl?k, Oftalmoloji.

Yazarlar

U?ur Y?lmaz, E. Gökler, C. E. Güne?, O. Parça.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin göz sa?l??? ile ilgili karma???k bilgileri edinme, yorumlama ve bu bilgileri kendi sa?l?klar?n? koruma veya iyile?tirme do?rultusunda kullanma yeteneklerini kapsayan Göz Sa?l??? Okuryazarl??? düzeylerini bilimsel olarak güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir.

Ölçek, göz hastal?klar?n?n erken te?hisi, tedavi süreçlerine uyum ve koruyucu sa?l?k al???kanl?klar? konular?nda bireylerin ne kadar yetkin oldu?unu saptamak için tasarlanm???tır. Bu sayede, sa?l?k profesyonelleri, okuryazarl?k düzeyine göre özelle?tirilm? e?itim materyalleri ve ileti?im stratejileri geli?tirebilmektedir.

Yap?

Göz Sa?l??? Okuryazarl??? Ölçe?i, genel sa?l?k okuryazarl???n?n özel bir alan? olan Göz Sa?l??? Okuryazarl??? (GSO) yap?s?n? ölçmektedir. GSO, sadece temel okuma becerilerini de?il, ayn? zamanda sa?l?k hizmeti sa?lay?c?lar? ile etkili ileti?im kurma, yaz?l? ve görsel sa?l?k materyallerini anlama ve göz sa?l???n? tehdit eden riskler hakk?nda ele?tirel dü?ünme kapasitesini de içermektedir.

Ölçek, bireyin göz sa?l??? hakk?ndaki bilgi seviyesi, sa?l?k hizmetlerine eri?im ve kullan?m becerileri ile sa?l?kla ilgili kararlar alma yeterlili?i gibi çok boyutlu bile?enleri kapsayacak ?ekilde yap?land?r?lm???tır. Ölçek maddeleri, bu kapsaml? yap?sal alanlar? temsil ederek, bireyin GSO düzeyini bütüncül bir bak?? aç?s?yla de?erlendirmeyi hedefler.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlanan yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak amacıyla yürütülmü?tür. Ölçe?in yap? geçerli?i, istatistiksel yöntemlerle incelenmi?tir.

Yap?sal geçerli?i sa?lamak ad?na Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm???tır. Ek olarak, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için alan?nda uzman ki?ilerin görüş?leri al?narak içerik geçerli?i sa?lanm???tır. Bu kapsaml? analizler, Göz Sa?l??? Okuryazarl??? Ölçe?i'nin geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve zamana kar?? kararlılık olmak üzere iki temel boyutta incelenmi?tir. ?ç tutarlılık, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilmi?tir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Ayr?ca, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda tutarlı sonuçlar üretilmedi?ini belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizleri de gerçekleştirilmi? olabilir. Bu çal??malar, ölçe?in ölçüm sonuçlar?n?n kararlı ve güvenilir oldu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Göz Sa?l??? Okuryazarl??? Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak için istatistiksel olarak hem Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullan?lm???tır. AFA, ölçe?in alt?nda yatan potansiyel boyutlar? belirlerken, DFA ise bu boyutlar?n teorik çerçeveye uygunlu?unu test etmi?tir.

Faktör analizleri sonucunda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n veri setine yüksek düzeyde uyum sa?lad??? (iyi uyum indeksleri ile) rapor edilmi?tir. Bu bulgular, Göz Sa?l??? Okuryazarl??? yap?s?n?n birden fazla alt boyuttan olutu?u hipotezini desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Detaylar için makaleye bak?n?z)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kin Popölasyon

Age Group: 18 ya? ve üzeri bireyler

Population Details: Ölçek, Türkiye'de çe?itli sosyo-demografik gruplar? temsil eden örneklemeler üzerinde standardize edilmi?tir. Çal??ma, genellikle t?p veya halk sa?l??? alanlar?nda okuryazarl?k seviyesini de?erlendirmek için kullan?lmaktad?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Oftalmoloji, Geçerlik, Güvenirlik, Sa?l?k E?itimi, Psikometrik Özellikler, Faktör Yap?s?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: uguryilmaz@pau.edu.tr (Sorumlu Yazar U?ur Y?lmaz)

Correspondence Address: Pamukkale Üniversitesi, T?p Faköltesi, Göz Hastal?klar? Anabilim Dal?, Denizli, Türkiye (Makale referans?na dayanarak tahmini).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler ve Kullan?m: Ölçek, akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için ilgili yay?n referans gösterilerek kullan?labilir. Kullan?m detaylar? ve ticari amaçl? uygulamalar için sorumlu yazar U?ur Y?lmaz ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçe?in kendisi bilimsel yay?n kapsam?nda ücretsiz eri?ime aç?kt?r.

Kaynaklar

Y?lmaz, U., Gökler, E., Güne?, C. E. ve Parça, O. (2019). Göz Sa?l??? Okuryazarl??? Ölçe?i. *Pamukkale T?p Dergisi*, 12(1), 83-91. doi: 10.31362/patd.457969

Makalenin tam metni DergiPark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: goz-sagligi-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf

Göz Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ÖNEMLİ NOT: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler ve derecelendirme yapış için yayımlanan makalenin tam metnine (DOI: 10.31362/patd.457969) başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM